

EUROOPA PARLAMENT

2014–2019

Kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjon

2013/0408(COD)

19.11.2014

***I

RAPORTI PROJEKT

ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv
kriminaalmenetluse raames kahtlustatavate või süüdistatavate laste
menetluslike tagatiste kohta
(COM(2013)0822 – C8-0428/2013 – 2013/0408(COD))

Kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjon

Raportöör: Caterina Chinnici

Kasutatud tähised

- * nõuandemenetlus
- *** nõusolekumenetlus
- ***I seadusandlik tavamenetlus (esimene lugemine)
- ***II seadusandlik tavamenetlus (teine lugemine)
- ***III seadusandlik tavamenetlus (kolmas lugemine)

(Märgitud menetlus põhineb õigusakti eelnõus esitatud õiguslikul alusel.)

Õigusakti eelnõu muudatusettepanekud

Kahes veerus esitatud Euroopa Parlamendi muudatusettepanekud

Välja jäetav tekst on märgistatud vasakpoolses veerus ***paksus kaldkirjas***. Asendatav tekst on märgistatud mõlemas veerus ***paksus kaldkirjas***. Uus tekst on märgistatud parempoolses veerus ***paksus kaldkirjas***.

Iga muudatusettepaneku päise esimene ja teine rida näitavad ära läbivaadatava õigusakti eelnõu asjaomase tekstiossa. Kui muudatusettepanek puudutab kehtivat õigusakti, mida õigusakti eelnõus soovitakse muuta, märgitakse päises lisaks kolmandale reale viide kehtivale õigusaktile ja neljandale reale viide muudetavale sättele.

Konsolideeritud tekstina esitatud Euroopa Parlamendi muudatusettepanekud

Uued tekstiosad on märgistatud ***paksus kaldkirjas***. Välja jäetud tekstiosad on tähistatud sümboliga ■ või läbi kriipsutatud. Teksti asendamise puhul on uus tekst märgistatud ***paksus kaldkirjas*** ja asendatav tekst kustutatud või läbi kriipsutatud.

Erandina ei tähistata teenistuste tehtud puhtalt tehnilist laadi muudatusi lõpliku teksti vormistamiseks.

SISUKORD

	lk
EUROOPA PARLAMENDI SEADUSANDLIKU RESOLUTSIOONI PROJEKT	5
SELETUSKIRI	31

EUROOPA PARLAMENDI SEADUSANDLIKU RESOLUTSIOONI PROJEKT

ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv
kriminaalmenetluse raames kahtlustatavate või süüdistatavate laste menetluslike
tagatiste kohta

(COM(2013)0822 – C8-0428/2013 – 2013/0408(COD))

(Seadusandlik tavamenetlus: esimene lugemine)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse komisjoni ettepanekut Euroopa Parlamendile ja nõukogule (COM(2013)0822),
  - võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõiget 2 ja artikli 82 lõike 2 punkti b, mille alusel komisjon esitas ettepaneku Euroopa Parlamendile (C7-0428/2013),
  - võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõiget 3,
  - võttes arvesse kodukorra artiklit 59,
  - võttes arvesse kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni raportit (A8-0000/2014),
1. võtab vastu allpool toodud esimese lugemise seisukoha;
  2. palub komisjonil ettepaneku uuesti Euroopa Parlamendile saata, kui komisjon kavatseb seda oluliselt muuta või selle muu tekstiga asendada;
  3. teeb presidendile ülesandeks edastada Euroopa Parlamendi seisukoht nõukogule ja komisjonile ning liikmesriikide parlamentidele.

Muudatusettepanek 1

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 3

Komisjoni ettepanek

(3) Kuigi liikmesriigid on Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni, kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelise pakti ning ÜRO lapse õiguste konventsiooni osalised, näitavad kogemused, et see ei tekita iseenesest piisavat usaldust teiste liikmesriikide kriminaalõiguse süsteemide vastu.

Muudatusettepanek

(3) Kuigi ***Euroopa Liidu põhiõiguste hartat kohaldatakse liikmesriikidele teatavatel tingimustel ja kuigi*** liikmesriigid on Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni, kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelise pakti ning ÜRO lapse õiguste konventsiooni osalised, näitavad kogemused, et see ***olukord*** ei tekita iseenesest piisavat usaldust teiste liikmesriikide kriminaalõiguse süsteemide vastu.

Or. it

Muudatusettepanek 2

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 6 a (uus)

Komisjoni ettepanek

(6 a) ***Euroopa Liidu Kohtu ja Euroopa Inimõiguste Kohtu praktikast nähtub, et alati ei ole menetluse puhul võimalik määrata kindlaks, kas tegemist on kriminaalmenetlusega, kui menetluse ja võimalike karistuste kvalifitseerimisel lähtutakse üksnes siseriiklikust õigusest. Aluslepingute ja käesoleva määruse eesmärkide saavutamiseks ning põhiõiguste hartas ja Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsioonis sätestatud põhiõiguste täielikuks austamiseks tuleb seega direktiivi kohaldamisel pöörata tähelepanu lisaks liikmesriigi õiguse kohasele ametlikule kvalifitseerimisele ka***

Muudatusettepanek

menetluse mõju lapse elule ja arengule. Igal juhul tuleb käesolevat direktiivi kohaldada, kui menetlusega võib kaasneda märkuse lisamine karistusregistrisse.

Or. it

Selgitus

Põhjenduse aluseks on nn Engeli kriteeriumid, mida on pidevalt järginud nii Strasbourgi kui ka Luxembourggi kohus ning milles rõhutatakse, et liikmesriigid peavad tagama põhiõiguste täieliku austamine ja hoidma ära nende rikkumisi ja süüdimõistvaid otsuseid Euroopa kohtute poolt.

Muudatusettepanek 3

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 6 b (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(6 b) Seega on asjakohane kohaldada käesolevas direktiivis sätestatud tagatise koos võimalike vajalike kohandustega kõigi menetluste suhtes, millega võivad kaasneda piiravad meetmed või mis tahes tagajärjed lapse elule, mis võivad mõjutada isiksuse arengut, samuti juhul, kui ei kohaldata karistust, võib menetlus lõppeda otsusega, mis kinnitab kasvõi ainult implitsiitselt, et asjaomane isik on rikkumise eest vastutav. Igal juhul ei tohiks direktiivi kohaldamist takistada asjaolu, et menetlusi ei alustatud riikliku õiguse kohaselt kuriteoks loetava käitumise alusel, seda ei viida läbi kriminaalasjades pädevas kohtus või sellega ei kaasne riiklikus õiguses sätestatud kriminaalkaristus.

Or. it

Selgitus

Põhjenduse aluseks on nn Engeli kriteeriumid, mida on pidevalt järginud nii Strasbourgi kui ka Luxembourggi kohus ning milles rõhutatakse, et liikmesriigid peavad tagama põhiõiguste täieliku austamine ning hoidma ära nende rikkumisi ja süüdimõistvaid otsuseid Euroopa kohtute poolt. Viitega võimalikele vajalikele kohandustele näidatakse vajadust paindliku lähenemise järele direktiivi kohaldamisel kõnealustel juhtudel.

Muudatusettepanek 4

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 9

Komisjoni ettepanek

(9) Käesolevat direktiivi tuleks kohaldada rikkumiste suhtes, **mille sama kahtlustatav või süüdistatav** on toime **pannud** pärast 18aastaseks saamist, kui need on lahutamatu seotud rikkumistega, mille **kohta algatati kriminaalmenetlus asjaomase isiku** suhtes **enne tema 18aastaseks saamist, ning mida uuritakse ja menetletakse koos**.

Muudatusettepanek

(9) Käesolevat direktiivi tuleks kohaldada rikkumiste suhtes, **mis** on toime **pandud** pärast **kahtlustatava või süüdistatava** 18aastaseks saamist, kui **kõnealuseid kuritegusid uuritakse ja menetletakse koos, sest** need on lahutamatu seotud rikkumistega, mille suhtes **kohaldatakse käesolevat direktiivi**.

Or. it

Selgitus

Süütuse presumptsiooni arvestades ei ole asjakohane rääkida „rikkumistest, mille sama kahtlustatav või süüdistatav on toime pannud”, vaid „rikkumistest, mis on toime pandud”. Lõpuosa muudatus võtab arvesse muudatusi direktiivi kohaldamisalas.

Muudatusettepanek 5

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 10

Komisjoni ettepanek

(10) Kui isik on ajal, mil temast saab kriminaalmenetluse raames kahtlustatav või süüdistatav, vanem kui 18aastane, **julgustatakse liikmesriike** kohaldama käesoleva direktiiviga ette nähtud menetluslikke tagatise, kuni kõnealune isik

Muudatusettepanek

(10) Kui isik on ajal, mil temast saab kriminaalmenetluse raames kahtlustatav või süüdistatav, vanem kui 18aastane, **peaksid liikmesriigid** kohaldama **elkõige juhul, kui rikkumine on toime pandud enne lapse 18aastaseks saamist**, käesoleva

saab 21 aasta vanuseks.

direktiiviga ette nähtud menetluslikke tagatise **vähemalt seni**, kuni kõnealune isik saab 21 aasta vanuseks.

Or. it

Selgitus

Vanusepiiranguks 21 eluaasta seadmine võimaldab võtta arvesse asjaolu, et lapsest täiskasvanuks saamine on enamasti pikem protsess jõukamates riikides. Viide sellele vanusele esineb juba uusi viise noorte kuritegevuse käsitlemiseks ja alaealiste asjades õigusemõistmise rolli käsitleva Euroopa Nõukogu ministrite komitee 24. septembri 2003. aasta soovitusel punktis 11.

Muudatusettepanek 6

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 11

Komisjoni ettepanek

(11) Liikmesriigid peaksid võtma laste vanuse kindlakstegemisel aluseks laste endi väited, kontrollima nende tsiviilõiguslikku seisundit, uurima dokumente ja muid tõendeid ning kui sellised tõendid puuduvad või ei ole veenvad, tuginema arstlikule kontrollile.

Muudatusettepanek

(11) Liikmesriigid peaksid võtma laste vanuse kindlakstegemisel aluseks laste endi väited, kontrollima nende tsiviilõiguslikku seisundit, uurima dokumente ja muid tõendeid ning kui sellised tõendid puuduvad või ei ole veenvad, tuginema arstlikule kontrollile.
Kui on kahtlus, et isik võib-olla alaealine, tuleb igal juhul lähtuda sellest eeldusest.

Or. it

Muudatusettepanek 7

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 14

Komisjoni ettepanek

(14) Mõiste „vanemliku vastutuse kandja” tähendab iga isikut, kellel on lapse suhtes vanemlik vastutus, nagu on määratud kindlaks nõukogu määruses (EÜ) nr 2201/2003²⁶. Vanemlik vastutus

Muudatusettepanek

(14) *(Ei puuduta eestikeelset versiooni.)*

tähendab kõiki lapse isiku või varaga seotud õigusi ja kohustusi, mis antakse füüsilisele või juriidilisele isikule kohtuotsuse, seaduse või juriidilist jõudu omava kokkuleppega, sealhulgas isikuhooldusõigus ja suhtlemisõigus.

---

²⁶ Nõukogu määrus (EÜ) nr 2201/2003, 27. november 2003, mis käsitleb kohtualluvust ning kohtuotsuste tunnustamist ja täitmist kohtuasjades, mis on seotud abieluasjade ja vanemliku vastutusega (ELT L 338, 23.12.2003, lk 1.)

Or. it

Selgitus

Ei puuduta eestikeelset versiooni.

Muudatusettepanek 8

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 15

Komisjoni ettepanek

(15) Lastel peaks olema õigus lasta vanemliku vastutuse kandjat teavitada kohaldatavatest menetlusõigustest **kas** suuliselt **või** kirjalikult. See teave tuleks esitada viivitamata ja nii üksikasjalikult kui on vajalik selleks, et tagada õiglane menetlus ja lapse kaitseõiguse tõhus rakendamine. Kui vanemliku vastutuse kandja teavitamine oleks vastuolus lapse parimate huvidega, tuleks teavitada mõnda muud asjakohast täiskasvanut.

Muudatusettepanek

(15) Lastel peaks olema õigus lasta **ka** vanemliku vastutuse kandjat teavitada kohaldatavatest menetlusõigustest suuliselt **ja** kirjalikult. See teave tuleks esitada viivitamata ja nii üksikasjalikult kui on vajalik selleks, et tagada õiglane menetlus ja lapse kaitseõiguse tõhus rakendamine. Kui vanemliku vastutuse kandja teavitamine oleks vastuolus lapse parimate huvidega, tuleks teavitada mõnda muud asjakohast täiskasvanut.

Or. it

Muudatusettepanek 9

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 16

Komisjoni ettepanek

(16) Lastel ei tohiks olla võimalik oma kaitsja kasutamise õigusest loobuda, sest nad ei ole võimelised kriminaalmenetlusest täielikult aru saama ja seda jälgima. Seepärast peaks kaitsja kohalolek **või** abi olema laste puhul kohustuslik.

Muudatusettepanek

(16) Lastel ei tohiks olla võimalik oma kaitsja kasutamise õigusest loobuda, sest nad ei ole võimelised kriminaalmenetlusest täielikult aru saama ja seda jälgima. Seepärast peaks kaitsja kohalolek **ja** abi olema laste puhul kohustuslik.

Or. it

Muudatusettepanek 10

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 17

Komisjoni ettepanek

(17) Mõnes liikmesriigis on suhteliselt väikeste rikkumiste korral muu kui vabaduskaotusliku karistuse määramise pädevus muul asutusel kui riigiprokuratuuril või kriminaalasjades pädeval kohtul. See võib olla nii näiteks liikluseeskirjade ulatusliku rikkumise korral, mis võidakse avastada liikluskontrolli käigus. Sellistel juhtudel ei **oleks mõistlik** nõuda pädevatelt asutustelt kaitsja kohustusliku **osavõtu** tagamist. Kui liikmesriigi õiguses on sätestatud, et selline asutus määrab pisirikkumise korral karistusi ning otsus on võimalik edasi kaevata kriminaalasjades pädevasse kohtusse või juhtum on võimalik muul viisil anda sellisele kohtule menetlemiseks, peaks kaitsja **osavõtt** olema kohustuslik üksnes kõnealuses kohtus pärast sellist edasikaebamist või kohtusse pöördumist toimetatavate menetluste suhtes. Mõnes liikmesriigis võib lastega seotud menetlusi toimetada riigiprokuratuur, kes võib

Muudatusettepanek

(17) Mõnes liikmesriigis on suhteliselt väikeste rikkumiste korral muu kui vabaduskaotusliku karistuse määramise pädevus muul asutusel kui riigiprokuratuuril või kriminaalasjades pädeval kohtul. See võib olla nii näiteks liikluseeskirjade ulatusliku rikkumise korral, mis võidakse avastada liikluskontrolli käigus. Sellistel juhtudel ei **tarvitse olla lapse parimates huvides** nõuda pädevatelt asutustelt kaitsja kohustusliku **abistamise** tagamist. Kui liikmesriigi õiguses on sätestatud, et selline asutus määrab pisirikkumise korral karistusi ning otsus on võimalik edasi kaevata kriminaalasjades pädevasse kohtusse või juhtum on võimalik muul viisil anda sellisele kohtule menetlemiseks, peaks kaitsja **abi** olema kohustuslik üksnes kõnealuses kohtus pärast sellist edasikaebamist või kohtusse pöördumist toimetatavate menetluste suhtes. Mõnes liikmesriigis võib lastega seotud menetlusi

määrata karistusi. Sellistes menetlustes peaks laste puhul olema kaitsja osavõtt kohustuslik.

toimetada riigiprokuratuur, kes võib määrata karistusi. Sellistes menetlustes peaks laste puhul olema kaitsja osavõtt kohustuslik.

Or. it

Muudatusettepanek 11

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 18

Komisjoni ettepanek

(18) Mõnes liikmeriigis loetakse kuriteoks teatavad pisirikkumised, eeskätt liikluseeskirjade, kohalike omavalitsusüksuste üldeeskirjade ning avaliku korra pisirikkumised. **Oleks ebaproportsionaalne** nõuda pädevatelt asutustelt selliste pisirikkumiste korral kaitsja kohustusliku **osavõtu** tagamist. **Kui liikmesriigi õiguses on sätestatud, et pisirikkumiste puhul ei saa määrata vabaduskaotuslikku karistust, tuleks** kohustuslikku kaitsja **osavõttu** kohaldada **üksnes** kriminaalasjades pädeva kohtu menetluste puhul.

Muudatusettepanek

(18) Mõnes liikmeriigis loetakse kuriteoks teatavad pisirikkumised, eeskätt liikluseeskirjade, kohalike omavalitsusüksuste üldeeskirjade ning avaliku korra pisirikkumised. **Ei tarvitse olla lapse parimates huvides** nõuda pädevatelt asutustelt selliste pisirikkumiste korral kaitsja kohustusliku **abistamise** tagamist. Kohustuslikku kaitsja **abi tuleks igal juhul** kohaldada kriminaalasjades pädeva kohtu menetluste puhul.

Or. it

Muudatusettepanek 12

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 19

Komisjoni ettepanek

(19) Kriminaalmenetluse raames kahtlustatavatel või süüdistatavatel lastel peaks olema õigus individuaalsele hindamisele, et tuvastada nende erivajadused seoses kaitse, hariduse, koolituse ja sotsiaalse lõimumisega, et **teha**

Muudatusettepanek

(19) Kriminaalmenetluse raames kahtlustatavatel või süüdistatavatel lastel peaks olema õigus individuaalsele hindamisele, et tuvastada nende erivajadused seoses kaitse, hariduse, koolituse ja sotsiaalse lõimumisega, et

kindlaks, kas ja kui suures ulatuses nad vajaksid kriminaalmenetluse käigus erimeetmeid, ning et määrata kindlaks nende kriminaalvastutuse ulatus ja nende suhtes kohaldatava karistuse või kasvatusliku meetme piisavus.

tagada kõigi kriminaalmenetluse käigus ja selle tulemusel tehtavate otsuste võimalikult suur individualiseeritus.

Or. it

Selgitus

Muudatusettepanek lähtub eeldusest, et kohus peab menetluse tulemusel kindlustama lapse vastutuse. Samas peab individuaalne hindamine andma vajaliku teabe, mille alusel otsustada igas etapis kõige asjakohasemad meetmed. Vääritimõistmise ärahoidmiseks ning individuaalse hindamise eesmärgi selgemaks väljendamiseks tuleks põhjendust muuta esitatud viisil. Lisaks parandatakse põhjenduse sõnastust.

Muudatusettepanek 13

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 20**

Komisjoni ettepanek

(20) Selleks et tagada vahi alla võetud või kinni peetud lapse isikupuutumatus, peaks lapsel olema juurdepääs arstlikule kontrollile. Arstliku kontrolli peaks tegema arst.

Muudatusettepanek

(20) Selleks et tagada vahi alla võetud või kinni peetud lapse isikupuutumatus, **hinnata tema üldist füüsilist ja vaimset olukorda ning teha kindlaks lapse suutlikkus pidada vastu küsitlemisele või muudele uurimisega või tõendite kogumisega seotud toimingutele või ükskõik millistele meetmetele, mida lapse suhtes on võetud või kavatsetakse võtta, peaks igal lapsel ja kui see on menetluse seisukohast vajalik, muul kahtlustataval või süüdistataval lapsel** olema juurdepääs arstlikule kontrollile. Arstliku kontrolli peaks tegema arst.

Or. it

Muudatusettepanek 14

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 21

Komisjoni ettepanek

(21) Selleks et tagada piisav kaitse lastele, kes ei ole alati võimelised mõistma neile esitatavate küsimuste sisu, **ning** et vältida küsitlemise sisu vaidlustamist ja sellega küsitlemise tarbetut kordamist, tuleks laste küsitlemine audiovisuaalselt salvestada. See ei hõlma küsitlemist, mis on vajalik lapse isiku kindlakstegemiseks.

Muudatusettepanek

(21) *Arvestades laste erilist haavatavust, võib küsitlemine olla nende jaoks traumeeriv, ning on oluline, et küsitlemine toimuks juristi ja kui seda peetakse vajalikuks, siis vanemliku vastutuse kandja või muu asjakohase täiskasvanu ja/või spetsialiseerunud professionaali juuresolekul. Küsitluse audiovisuaalne salvestamine on äärmiselt oluline küsitluse nõuetekohase läbiviimise tagamiseks ning selleks, et tagada piisav kaitse lastele, kes ei ole alati võimelised mõistma neile esitatavate küsimuste sisu. Selleks et vältida küsitlemise sisu vaidlustamist ja sellega küsitlemise tarbetut kordamist, tuleks seega laste küsitlemine audiovisuaalselt salvestada. See ei hõlma küsitlemist, mis on vajalik lapse isiku kindlakstegemiseks.*

Or. it

Muudatusettepanek 15

Ettepanek võtta vastu direktiiv Põhjendus 22

Komisjoni ettepanek

(22) Oleks siiski **ebaproportsionaalne** nõuda, et pädevad asutused tagaksid audiovisuaalse salvestamise **kõikidel** juhtudel. **Asjakohaselt tuleks arvesse võtta juhtumi keerukust, väidetava rikkumise raskusastet ja võimalikku määratavat karistust.** Kui lapselt võetakse vabadus enne süüdimõistmist, tuleks lapse mis tahes küsitlemine salvestada audiovisuaalselt.

Muudatusettepanek

(22) Oleks siiski **põhjendamatu** nõuda, et pädevad asutused tagaksid audiovisuaalse salvestamise **ka** juhtudel, **kui see ei oleks lapse parimates huvides.** Kui lapselt võetakse vabadus enne süüdimõistmist, tuleks lapse mis tahes küsitlemine salvestada audiovisuaalselt.

Selgitus

Võttes arvesse tehnika arengut, mis võimaldab äärmiselt lihtsalt ja aina odavamalt teha audiovisuaalseid salvestisi, ja arvestades sellise tagatise olulisust, ei tundu asjakohane teha muid erandeid peale lapse parimate huvide.

Muudatusettepanek 16**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 25***Komisjoni ettepanek*

(25) Lapsed on kinnipidamise suhtes iseäranis haavatavad. Eriti tuleks pingutada selle nimel, et vältida lastelt vabaduse võtmist, võttes arvesse kaasnevaid riske nende füüsilisele, vaimsele ja sotsiaalsele arengule. Pädevad asutused peaksid kaaluma alternatiivseid meetmeid ja rakendama selliseid meetmeid alati, kui see on lapse parimates huvides. Nende meetmete hulka võivad kuuluda kohustus teavitada pädevaid asutusi, piirang suhtlemisel teatavate isikutega, nõue läbida teraapia või sõltuvusravi või osalemine kasvatuslikes meetmetes.

Muudatusettepanek

(25) Lapsed on kinnipidamise suhtes iseäranis haavatavad. Eriti tuleks pingutada selle nimel, et vältida lastelt vabaduse võtmist, võttes arvesse kaasnevaid riske nende füüsilisele, vaimsele ja sotsiaalsele arengule. Pädevad asutused peaksid kaaluma alternatiivseid meetmeid ja rakendama selliseid meetmeid alati, kui see on lapse parimates huvides. Nende meetmete hulka võivad kuuluda kohustus teavitada pädevaid asutusi, piirang suhtlemisel teatavate isikutega, nõue läbida teraapia või sõltuvusravi või osalemine ***kasvatuse valdkonna*** meetmetes.

Selgitus

Enne lapse süü lõplikku kindlakstegemist oleks vastuolus süüituse presumptsiooniga kehtestada kohustus osaleda kasvatuslikes meetmetes.

Muudatusettepanek 17**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Põhjendus 28***Komisjoni ettepanek*

(28) Laste üle tuleks kohut mõista kinnisel

Muudatusettepanek

(28) Laste üle tuleks kohut mõista kinnisel

istungil, et kaitsta nende eraelu puutumatus ja hõlbustada nende taasloomumist ühiskonda. Erandjuhtudel **võib kohus teha pärast lapse parimate huvide nõuetekohast arvessevõtmist otsuse, et istung tuleks pidada avalikult.**

istungil, et kaitsta nende eraelu puutumatus ja hõlbustada nende taasloomumist ühiskonda. **Ainult** erandjuhtudel **peaks kohtul olema võimalus** lapse **parimaid huve arvesse võttes korraldada avalik istung.** **Liikmesriigid peaksid püüdma kaitsta laste eraelu kohtumenetluste ajal ja selle järel, võttes arvesse ka kommunikatsioonivahendite kaudu, sealhulgas internetis toime pandud rikkumisi, ning edendada kriminaalmenetluses osalevate laste ühiskonda integreerumist, võttes selleks meetmeid diskrimineerimise ja sotsiaalse tõrjutuse ärahoidmiseks.**

Or. it

Muudatusettepanek 18

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 2 – lõige 4 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

4 a. Käesolevat direktiivi kohaldatakse ka isikute suhtes, kes kriminaalmenetluse raames kahtlustatavaks või süüdistatavaks saamise hetkel on vanemad kui 18aastased, kuid mitte veel 21aastased, kui rikkumine pandi toime enne kõnealuste isikute 18aastaseks saamist.

Or. it

Selgitus

Vanusepiiranguks 21 eluaasta seadmine võimaldab võtta arvesse asjaolu, et lapsest täiskasvanuks saamine on enamasti pikem protsess jõukamates riikides. Viide sellele vanusele esineb juba uusi viise noorte kuritegevuse käsitlemiseks ja alaealiste asjades õigusemõistmise rolli käsitleva Euroopa Nõukogu ministrite komitee 24. septembri 2003. aasta soovitusel punktis 11.

Muudatusettepanek 19

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 3 – lõik 1

Komisjoni ettepanek

Käesoleva direktiivi kohaldamisel tähendab **mõiste „laps” alla 18aastast isikut.**

Muudatusettepanek

Käesoleva direktiivi kohaldamisel tähendab

– mõiste „laps” alla 18aastast isikut. Kui isegi pärast kontrollimist jääb kahtlus, et isik on alaealine, tuleb igal juhul lähtuda sellest eeldusest.

Or. it

Muudatusettepanek 20

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 3 – lõik 1 – taane 1 a (uus)

Komisjoni ettepanek

1. Liikmesriigid tagavad, et lapsi teavitatakse vastavalt direktiivile 2012/13/EL viivitamata nende õigustest. Neid teavitatakse direktiiviga 2012/13/EL ette nähtud ulatuses ka järgmistest

Muudatusettepanek

– mõiste „vanemliku vastutuse kandja” iga isikut, kellel on lapse suhtes vanemlik vastutus, nagu on määratletud nõukogu määruse (EÜ) nr 2201/2003 artikli 2 punktis 7.

Or. it

Muudatusettepanek 21

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 4 – lõige 1 – sissejuhatav osa

Komisjoni ettepanek

1. Liikmesriigid tagavad, et lapsi teavitatakse vastavalt direktiivile 2012/13/EL viivitamata nende õigustest. Neid teavitatakse direktiiviga 2012/13/EL ette nähtud ulatuses ka järgmistest

Muudatusettepanek

1. Liikmesriigid tagavad, et lapsi teavitatakse **nii kirjalikult kui ka suuliselt** vastavalt **nende vanusele, arusaamisvõimele ja vaimsele võimekusele menetluse käigust ja nende**

õigustest:

õigustest vastavalt direktiivile 2012/13/EL,
sealhulgas järgmistest õigustest:

Or. it

Muudatusettepanek 22

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 4 – lõige 1 – punkt 2

Komisjoni ettepanek

(2) õigus *kaitstjale*, nagu on sätestatud artiklis 6;

Muudatusettepanek

(2) õigus *kaitstja abile*, nagu on sätestatud artiklis 6;

Or. it

Selgitus

Muudatus on seotud artiklisse 6 tehtud muudatustega.

Muudatusettepanek 23

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 4 – lõige 1 – punkt 5

Komisjoni ettepanek

(5) õigus vabadusele ja õigus erikohtlemisele kinnipidamise ajal, nagu on sätestatud artiklites 10 ja 12;

Muudatusettepanek

(5) õigus vabadusele ja õigus erikohtlemisele *vahistamise ja* kinnipidamise ajal, nagu on sätestatud artiklites 10 ja 12;

Or. it

Selgitus

Teksti lisamine on seotud asjaoluga, et artiklit 12 täiendatakse uue lõikega, milles käsitletakse tagatise lapse vahistamise korral.

Muudatusettepanek 24

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 4 – lõige 1 – punkt 9 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

**(9 a) õigus tõhusale õiguskaitsevahendile,
nagu on sätestatud artiklis 19;**

Or. it

Selgitus

Teksti lisamine on seotud asjaoluga, et lisatakse uus artikkel, mis käsitleb tõhusaid õiguskaitsevahendeid. See on sõnastatud sarnaselt muude direktiividega, mis käsitlevad tegevuskavade pakette.

Muudatusettepanek 25

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 5 – lõik 1

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Liikmesriigid tagavad, et lapse vanemliku vastutuse kandjale või – juhul kui see oleks vastuolus lapse parimate huvidega – mõnele muule asjakohasele täiskasvanule edastatakse teave, mille laps saab vastavalt artiklile 4.

Liikmesriigid tagavad, et lapse vanemliku vastutuse kandjale või – juhul kui see oleks **võimatu või** vastuolus lapse parimate huvidega – mõnele muule asjakohasele täiskasvanule, **kelle on nimetanud laps ja kinnitanud pädev asutus või kui laps ei ole kedagi nimetanud, siis pädeva asutuse määratud isikule, kellega laps on nõustunud, edastatakse võimalikult kiiresti** teave, mille laps saab vastavalt artiklile 4.

Or. it

Selgitus

Arvestades, kui oluline on muu asjakohase täiskasvanu roll, kui ei ole võimalik viidata vanemliku vastutuse kandjale, peetakse otstarbekaks täpsustada, kuidas selline muu asjakohane täiskasvanu tuleb kindlaks määrata käesoleva artikli ja kogu direktiivi kohaldamisel, kus kasutatakse korduvalt sama väljendit. Ka sellistel juhtudel tuleks viidata käesolevast artiklist tulenevale üldeeskirjale.

Muudatusettepanek 26

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 6 – pealkiri

Komisjoni ettepanek

Õigus kaitsja *kohustuslikkusele*

Muudatusettepanek

Võõrandamatu õigus kaitsja *abile*

Or. it

Selgitus

Ettepaneku sõnastusega selgitatakse, et kaitsja peab saama olla kogu menetluse ajal lapse lähedal ja teda abistada, mitte lihtsalt pakkuma talle kõrvalist tuge.

Muudatusettepanek 27

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 6 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

1. Liikmesriigid tagavad, et lapsi aitab *kooskõlas direktiiviga 2013/48/EL kogu kriminaalmenetluse vältel* kaitsja. Õigusest *kaitsjale* ei ole võimalik loobuda.

Muudatusettepanek

1. Liikmesriigid tagavad, et lapsi aitab *menetluse igas etapis* kaitsja. Õigusest *kaitsja abile* ei ole võimalik loobuda.

Or. it

Selgitus

Ettepaneku sõnastusega selgitatakse, et kaitsja peab saama olla kogu menetluse ajal lapse lähedal ja teda abistada, mitte lihtsalt pakkuma talle kõrvalist tuge.

Muudatusettepanek 28

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 7 – lõige 2

Komisjoni ettepanek

2. Selleks teostatakse laste individuaalne

Muudatusettepanek

2. Selleks teostatakse laste individuaalne

hindamine. Hindamise käigus võetakse eeskätt arvesse lapse isiksust ja küpsust ning tema majanduslikku ja sotsiaalset tausta.

hindamine. Hindamise käigus võetakse eeskätt arvesse lapse isiksust ja küpsust ning tema **perekondlikku**, majanduslikku, sotsiaalset ja **ümbruskonnaga seonduvat** tausta. **Erilist tähelepanu pööratakse kõige haavatavamatele lastele.**

Or. it

Selgitus

Viidet kõige haavatavamatele lastele esineb ka Euroopa Nõukogu ministrite komitee suunistes lapsesõbraliku õigusemõistmise kohta.

Muudatusettepanek 29

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 7 – lõige 3

Komisjoni ettepanek

3. Individuaalne hindamine tuleks teha menetluse **sobivas** etapis ja igal juhul enne süüdistuse esitamist.

Muudatusettepanek

3. Individuaalne hindamine tuleks teha menetluse **kõige varasemas ja sobivamas** etapis ja igal juhul enne süüdistuse esitamist **või isikuvabadust piiravate meetmete võtmist, välja arvatud juhul, kui see on võimatu.**

Or. it

Selgitus

Arvestades individuaalse hindamise olulisust kogu menetluse vältel, peetakse otstarbekaks täpsustada, et see peaks toimuma menetluse algetapis. Juhul, kui seda ei ole võimalik teha enne isikuvabaduse piiramist, tuleb hindamine teha vahetult pärast seda.

Muudatusettepanek 30

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 7 – lõige 4

Komisjoni ettepanek

4. Individuaalse hindamise ulatus ja üksikasjad võivad varieeruda sõltuvalt

Muudatusettepanek

4. Individuaalse hindamise ulatus ja üksikasjad võivad varieeruda sõltuvalt

juhtumi asjaoludest, **väidetava rikkumise raskusastmest ja karistusest, mis määratakse lapsele väidetavas rikkumises süüdi mõistmise korral, ning sellest, kas laps on või ei ole sattunud varem kriminaalmenetluse kontekstis pädevate asutuste tähelepanu alla.**

juhtumi asjaoludest **ja lapse parimatest huvidest lähtuvalt.**

Hindamise käigus tuleb selgitada ja dokumenteerida kogu informatsioon, mis on seotud lapse isikuomaduste ja olukorraga ning millest võib pädeval asutusel olla abi, kui nad

a) teevad kindlaks, kas lapsel on vaja menetluse käigus erimeetmeid;

b) hindavad võimalike kaitsemeetmete asjakohasust ja tõhusust;

c) teevad oma pädevusse kuuluvaid otsuseid menetluse kohta.

Or. it

Selgitus

Täienduste eesmärk on täpsustada, millised eesmärgid ja sisu peaksid olema individuaalsel hindamisel, mille käigus selgitatakse välja ja dokumenteeritakse kõik asjaolud, millest võib olla abi lapse parimate huvide nõuetekohaseks esindamiseks ja arvessevõtmiseks kõigis pädeva asutuse menetluse käigus tehtavates otsustes.

Muudatusettepanek 31

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 7 – lõige 5

Komisjoni ettepanek

5. Individuaalsesse hindamisse kaasatakse tihedalt ka laps.

Muudatusettepanek

5. Individuaalsesse hindamisse kaasatakse tihedalt ka laps. **Selle viivad läbi kvalifitseeritud töötajad multidistsiplinaarset lähenemisviisi kasutades ja kui seda peetakse vajalikuks, siis vanemliku vastutuse kandja või muu asjakohase täiskasvanu ja/või spetsialiseerunud professionaali kaasamisel.**

Selgitus

Täpsustuste eesmärk on määrata selgemini kindlaks, millised on juhtumi asjaoludest sõltuvalt individuaalse hindamise läbiviimise tingimused, võttes arvesse eelmises lõikes sätestatud.

Muudatusettepanek 32

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 7 – lõige 7**

Komisjoni ettepanek

7. Liikmesriigid võivad teha ***lõikes 1 osutatud*** kohustusest erandi, kui ***individuaalse hindamise teostamine ei ole proportsionaalne, arvestades juhtumi asjaolusid ja seda, kas laps on või ei ole sattunud varem mõne kriminaalmenetluse raames liikmesriigi ametivõimude tähelepanu alla.***

Muudatusettepanek

7. Liikmesriigid võivad teha ***individuaalse hindamise teostamise*** kohustusest ***või selle teostamise kohustusest lapse tihedal kaasamisel*** erandi, kui ***selle tegemise põhjuseks on juhtumi asjaolud või see on lapse parimates huvides.***

Selgitus

Arvestades individuaalse hindamise eesmärke ja olulisust, ei tundu otstarbekas näha ette erandeid, mis ei ole kooskõlas lapse parimate huvidega.

Muudatusettepanek 33

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 8 – lõige 1**

Komisjoni ettepanek

1. Lapselt vabaduse võtmise korral tagab liikmesriik lapsele võimaluse läbida arstlik kontroll, et hinnata eelkõige lapse üldist vaimset ja füüsilist seisundit eesmärgiga teha kindlaks lapse suutlikkus pidada vastu küsitlemisele või muudele uurimisega või tõendite kogumisega seotud toimingutele või ükskõik millistele meetmetele, mida

Muudatusettepanek

1. Lapselt vabaduse võtmise korral ***või kui see on menetluse seisukohast vajalik***, tagab liikmesriik lapsele ***viivitamatult*** võimaluse läbida arstlik kontroll, et hinnata eelkõige lapse üldist vaimset ja füüsilist seisundit eesmärgiga teha kindlaks lapse suutlikkus pidada vastu küsitlemisele või muudele uurimisega või tõendite

lapse suhtes on võetud või kavatsetakse võtta.

kogumisega seotud toimingutele või ükskõik millistele meetmetele, mida lapse suhtes on võetud või kavatsetakse võtta.

Or. it

Muudatusettepanek 34

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 8 – lõige 3

Komisjoni ettepanek

3. Arstliku kontrolli järgdused
jäädvustatakse kirjalikult.

Muudatusettepanek

3. Arstliku kontrolli järgdused
jäädvustatakse kirjalikult **ning viivitamata
võetakse kõik lapse füüsilise ja vaimse
tervise kaitseks vajalikud meetmed.**

Or. it

Muudatusettepanek 35

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 9 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

1. Liikmesriigid tagavad, et kui politsei või mõni muu õiguskaitse- või õigusasutus küsitleb last **enne süüdistuse esitamist**, siis salvestatakse see audiovisuaalselt, välja arvatud juhul, kui see **on juhtumi keerukust, väidetava rikkumise raskusastet ja võimalikku määratavat karistust arvesse võttes ebaproportsionaalne.**

Muudatusettepanek

1. Liikmesriigid tagavad, et kui politsei või mõni muu õiguskaitse- või õigusasutus küsitleb last, siis salvestatakse see audiovisuaalselt, välja arvatud juhul, kui see **ei ole lapse parimates huvides.**

Or. it

Selgitus

Võttes arvesse tehnika arengut, mis võimaldab äärmiselt lihtsalt ja aina odavamalt teha audiovisuaalseid salvestisi, ja arvestades sellise tagatise olulisust, ei tundu asjakohane teha

muid erandeid peale lapse parimate huvide.

Muudatusettepanek 36

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 11 – lõige 2 – punkt d**

Komisjoni ettepanek

(d) *teraapia* või *sõltuvusravis läbimine*;

Muudatusettepanek

(d) *osalemine ravi- või sõltuvusravi programmides*;

Or. it

Muudatusettepanek 37

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 11 – lõige 2 – punkt e**

Komisjoni ettepanek

(e) osalemine kasvatuslikes meetmetes.

Muudatusettepanek

(e) osalemine *kasvatuse valdkonna* meetmetes.

Or. it

Selgitus

Enne kui tehakse lõplikult kindlaks lapse vastutuse küsimus, võib nn kasvatuslikes meetmetes osalemise kohustuse kehtestamine olla vastuolus süütuuse presumptsiooniga.

Muudatusettepanek 38

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 12 – lõige -1 (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

-1. Liikmesriigid tagavad, et lapse vahistamine toimub kooskõlas korra ja tagatistega, mis vastavad lapse eale ja küpsusastmele, ning kinnipeetud lapse juurde võib kohe tulla vanemliku vastutuse kandja või muu asjakohane

täiskasvanu artikli 5 tähenduses.

Or. it

Selgitus

Vahistamine ja küsitlemine võivad lapse jaoks olla kõige traumeerivamad kogemused. Seepärast peavad olema olema kõige põhilisemad tagatised kooskõlas Euroopa Nõukogu lapsesõbralikku õigusemõistmist käsitlevate suunistega.

Muudatusettepanek 39

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 12 – lõige 1**

Komisjoni ettepanek

1. Liikmesriigid tagavad, et lapsi hoitakse täiskasvanutest lahus, **välja arvatud juhul, kui see ei ole lapse parimates huvides. Kui kinnipeetav laps saab** 18 aasta vanuseks, **näevad liikmesriigid ette võimaluse** jääda täiskasvanutest eraldatuks, **kui see on kinnipeetava konkreetseid asjaolusid arvesse võttes õigustatud.**

Muudatusettepanek

1. Liikmesriigid tagavad, et lapsi hoitakse täiskasvanutest lahus **ja** 18 aasta vanuseks **saades võivad nad** jääda täiskasvanutest eraldatuks, **välja arvatud juhul, kui lapse parimates huvides on parem seda mitte teha.**

Or. it

Muudatusettepanek 40

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 12 – lõige 2 – punkt a**

Komisjoni ettepanek

(a) hoida lapse tervist **ja** tagada lapse füüsiline areng;

Muudatusettepanek

(a) hoida lapse tervist **ning** tagada lapse füüsiline **ja vaimne** areng;

Or. it

Muudatusettepanek 41

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 12 – lõige 2 – punkt a a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

*(a a) kaitsta lapse inimvääriskust ja
identiteeti;*

Or. it

Muudatusettepanek 42

**Ettepanek võtta vastu direktiiv
Artikkel 12 – lõige 2 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

*2 a. Liikmesriigid tagavad, et kinnipeetud
lapsel, tema kaitsjal ja vanemliku
vastutuse kandjal või muul asjaomasel
täiskasvanul on juurdepääs tõhusatele
vaidlustamis- ja õiguskaitsevahenditele.
Lisaks näevad liikmesriigid ette
korrapärased sõltumatud inspeksioonid,
et kontrollida kinnipidamisasutuste
olukorda ja kinnipidamistingimusi, ning
võtavad tulemuste põhjal asjakohaseid
meetmeid.*

Or. it

Selgitus

Selleks et tagada kinnipidamisasutuste nõuetele vastavus ja kriminaalmenetluse raames kinnipeetavate isikute nõuetekohased kinnipidamistingimused ka Euroopa tasandil sätestatud põhiõiguste osas, on oluline, et liikmesriigid tagaksid tõhusad vaidlustamis- ja õiguskaitsevahendid ning näeksid ette kinnipidamisasutuste korrapärase inspekteerimise sõltumatute organite poolt.

Muudatusettepanek 43

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 15 – lõik 1

Komisjoni ettepanek

Liikmesriigid **tagavad**, et artiklis 5 osutatud vanemliku vastutuse kandjal või mõnel muul asjakohasel täiskasvanul on juurdepääs lapsega seotud kohtuistungitele.

Muudatusettepanek

Välja arvatud juhtudel, kus see võib olla vastuolus lapse parimate huvidega, tagavad liikmesriigid, et artiklis 5 osutatud vanemliku vastutuse kandjal või mõnel muul asjakohasel täiskasvanul on juurdepääs lapsega seotud kohtuistungitele, **ja ta võib vajaduse korral viibida teistel menetluste etappidel, millel laps osaleb.**

Or. it

Selgitus

Kuna on väga oluline, et vanemliku vastutuse kandja või mõni muu asjakohane täiskasvanu viibiks kohtuistungil lapse juures, peaksid liikmesriigid võimaldama nende osalemist, välja arvatud juhul, kui see ei oleks lapse parimates huvides. Euroopa Nõukogu ministrite komitee 24. septembri 2003. aasta soovitusel punktis 10 on vanemliku vastutuse kandja kohalolekut käsitatud mitte ainult õiguse, vaid ka kohustusena.

Muudatusettepanek 44

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 16 – pealkiri

Komisjoni ettepanek

Laste õigus **ilmuda** isiklikult **kohtulikule arutelule**, kus otsustatakse nende süü küsimus

Muudatusettepanek

Laste õigus **osaleda** isiklikult **kohtulikul arutelul**, kus otsustatakse nende süü küsimus

Or. it

Selgitus

Muudatusettepanekuga soovitakse rõhutada, kui oluline on lapse täielik ja teadlik meneluses osalemine, mitte ainult tema passiivne osavõtt.

Muudatusettepanek 45

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 16 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

1. Liikmesriigid tagavad laste **viibimise** kohtulikul arutelul.

Muudatusettepanek

1. Liikmesriigid tagavad laste kohtulikul arutelul **osalemise võimaluse ning võtavad kõik asjakohased meetmed, et selline osalemine oleks tulemuslik, sealhulgas tagavad võimaluse saada ära kuulatud ja avaldada arvamust.**

Or. it

Selgitus

Muudatusettepanekuga soovitakse rõhutada, kui oluline on lapse täielik ja teadlik menethuses osalemine, mitte ainult tema passiivne osavõtt. Lapse õigus saada igas teda puudutavas menethuses ära kuulatud kas otse või esindaja vahendusel kooskõlas riiklikus seadusandluses kehtestatud menethuseeskirjadega on ette nähtud ÜRO Peaassamblee 20. novembri 1989. aasta lapse õiguste konventsiooni artiklis 12 ning Euroopa Nõukogu ministrite komitee suunistes ja Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklis 24.

Muudatusettepanek 46

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 18 – lõik 1

Komisjoni ettepanek

Liikmesriigid tagavad, et nende riigis on tasuta õigusabi reguleeriva õigusega tagatud, et artiklis 6 osutatud õigust **kaitsjale** on võimalik realselt kasutada.

Muudatusettepanek

Liikmesriigid tagavad, et nende riigis on tasuta õigusabi reguleeriva õigusega tagatud, et artiklis 6 osutatud õigust **kaitsja abile** on võimalik realselt kasutada.

Or. it

Selgitus

Muudatusettepanek on seotud artiklis 6 tehtud muudatusega.

Muudatusettepanek 47

Ettepanek võtta vastu direktiiv Artikkel 18 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Artikkel 18 a

Õiguskaitsevahendid

***Liikmesriigid tagavad, et
kriminaalmenetluse raames
kahtlustatavatele või süüdistatavatele
isikutele ja Euroopa vahistamismääruse
täitmisega seotud menetluse alusel
tagaotsitavatele isikutele on siseriiklikus
õiguses ette nähtud tõhusad
õiguskaitsevahendid juhuks, kui rikutakse
nende käesolevast direktiivist tulenevaid
õigusi.***

Or. it

Selgitus

Käesolev säte vastab täies ulatuses 22. oktoobri 2013. aasta direktiivi 2013/48/EL (mis käsitleb õigust kaitsjale kriminaalmenetluses ja Euroopa vahistamismäärusega seotud menetluses ning õigust lasta teavitada vabaduse võtmisest kolmandat isikut ja suhelda vabaduse võtmise ajal kolmandate isikute ja konsulaarasutustega) artikli 12 sättelega. Tõhususe ja järjepidevuse tagamiseks tuleks säte ka käesolevasse direktiivi lisada.

SELETUSKIRI

Kriminaalmenetluse raames kahtlustatavate või süüdistatavate laste menetluslikke tagatise käsitleva direktiivi ettepanek on koos teatavate juba vastuvõetud meetmete¹ ja teiste hetkel arutlusel² olevate meetmetega osa nõukogu poolt 30. novembril 2009. aastal vastuvõetud teekaardist, mille eesmärk on tugevdada kahtlustatavate ja süüdistatavate isikute menetlusõigusi kriminaalmenetluses³.

Stockholmi programmis on pandud rõhku isikute õiguste tugevdamisele kriminaalmenetluses. Vajadus tagada ühiste miinimumeeskirjadega õiglase kohtumenetlusega seotud õiguse tegelik ja piisavalt ühtne kasutamine menetluse kõikides etappides alla 18 aasta vanuste isikute poolt on seotud eesmärgiga hõlbustada kriminaalasjade kohtuotsuste ja õigusasutuste otsuste vastastikust tunnustamist ning tagada Euroopa õigusruumi nõuetekohane toimimine.

Käesolev direktiivi ettepanek on ühtlasi osa lapse õigusi käsitlevast ELi tegevuskavast⁴, mille eesmärk on edendada lapse õigusi ka teiste vahenditega, milleks on Euroopa Nõukogu ministrite komitee suunised lapsesõbraliku õigusemõistmise kohta⁵, ent seejuures tuleb arvesse võtta asjaolu, et sellistel vahenditel puudub liidu õigusaktidele omane siduv jõud ning sellest lähtuvalt ei ole liikmesriigid selles sätestatud tagatise kohaldanud ei täielikult ega ühtlaselt.

Euroopa Komisjoni hinnangul osaleb igal aastal kriminaalmenetlustes rohkem kui üks miljonit last, st 12% kõikidest kriminaalmenetluses osalejatest on lapsed. Peale arvandmete on murettekitavad ka liikmesriikide vahelised suured erinevused kriminaalmenetluses osalevate laste kohtlemises. Euroopa tasandil teostatud uuringutest ilmneb, et hetkel ei ole laste õigused menetluse eri etappides liidus piisavalt kaitstud ning Euroopa Inimõiguste Kohus on riikide suhtes teinud arvukalt süüdimõistvaid otsuseid.

Vaatamata rahvusvaheliste õiguslike vahendite suurele hulgale ei ole õiguslikku määratlust selle kohta, millised on lapsi hõlmava õiglase menetluse põhiaspektid, mistõttu kohtud on sunnitud otsuseid tegema puuduliku ja killustunud kohtupraktika alusel.

Hetkel on vaid kuues liikmesriigis (Belgia, Tšehhi Vabariik, Kreeka, Itaalia, Luksemburg ja Slovakkia) olemas alaealistele spetsialiseerunud prokuratuuri talitused ning üheksas riigis ei ole isegi alaealiste kohtuid. Üksnes 12 liikmesriigis on lastega seotud juhtumitega tegelevatele

¹ Juba vastu võetud meetmed: 20. oktoobri 2010. aasta direktiiv 2010/64/EL õiguse kohta suulisele ja kirjalikule tõlkele kriminaalmenetluses; 22. mai 2012. aasta direktiiv 2012/13/EL, milles käsitletakse õigust saada kriminaalmenetluses teavet; 22. oktoobri 2013. aasta direktiiv 2013/48/EL, mis käsitleb õigust kaitsjale kriminaalmenetluses ja Euroopa vahistamismäärusega seotud menetluses ning õigust lasta teavitada vabaduse võtmisest kolmandat isikut ja suhelda vabaduse võtmise ajal kolmandate isikute ja konsulaarasutustega; 27. novembri 2013. aasta soovitus, mis käsitleb kahtlustatavate või süüdistatavate haavatavate isikute menetluslikke tagatise kriminaalmenetluses; 27. novembri 2013. aasta soovitus, mis käsitleb kahtlustatavate või süüdistatavate õigust saada kriminaalmenetluses tasuta õigusabi.

² Need hõlmavad 27. novembril 2013. aastal esitatud ettepanekut võtta vastu direktiiv, millega tugevdatakse süütuse presumptsiooni teatavaid aspekte ja õigust viibida kriminaalmenetluse korral isiklikult kohtulik arutelul, ning 27. novembril 2013. aastal esitatud ettepanekut võtta vastu direktiiv, milles käsitletakse esialgset tasuta õigusabi kahtlustatavatele või süüdistatavatele, kellelt on võetud vabadus, ning tasuta õigusabi Euroopa vahistamismäärusega seotud menetluses.

³ Nõukogu 30. novembri 2009. aasta resolutsioon teekaardi kohta, mille eesmärk on tugevdada kahtlustatavate ja süüdistatavate isikute menetlusõigusi kriminaalmenetluses.

⁴ Komisjoni 15. veebruari 2011. aasta teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele.

⁵ Euroopa Nõukogu ministrite komitee suunised lapsesõbraliku õigusemõistmise kohta, mille Euroopa Nõukogu ministrite komitee võttis vastu 17. novembril 2010.

kohtunikele ja kaitsjatele ette nähtud kohustuslik erikoolitus. Mõningates riikides ei ole tagatud kaitsja osutatav õigusabi, osades riikides on selline õigusabi võimalik üksnes kohtutes, ent mitte politseijaoskonnas, osades riikides otsustab selle üle pädev kohtunik. Sellest tulenevalt ei saa suur hulk lapsi ELis kasutada põhiõigust, milleks on õigus kaitsjale.

Seda arvesse võttes on komisjon esitanud direktiivi ettepaneku, mille eesmärk on määratleda kriminaalmenetluse raames kahtlustatavate või süüdistatavate laste (või kelle suhtes on algatatud Euroopa vahistamismääruse täitmise seotud menetlus) õiguste piiritletud, aga ühtne kogum struktureeritud ja üksteisega seotud miinimumeeskirjade alusel, millega soovitakse võtta arvesse laste erivajadusi kogu menetluse vältel.

Raportöör on nõus ettepaneku üldise suunitluse ja lähenemisviisi ning peamiste sisuliste aspektidega, mille seas peab eriliselt oluliseks järgmisi punkte: võõrandamatu õigus kaitsjale, mis on tihedas seoses õigusega saada tasuta õigusabi; õigus individuaalsele hindamisele; küsitlemise läbiviimist reguleerivad eeskirjad; lapse menetluses osalemise tagamine; kohtunike ning õiguskaitse- ja kinnipidamisasutuste töötajate, kaitsjate ja lastega seotud juhtumitega tegelevate muude isikute kohustuslik erikoolitus; vabaduse võtmist käsitlevad sätted, mille kohaselt tuleks eelvangistust kinnipidamisasutuses kohaldada viimase võimalusena, kui puuduvad muud alternatiivid, ning igal juhul tuleb tagada, et lapsi hoitakse täiskasvanutest eraldi, välja arvatud juhul, kui see ei ole nende huvides.

Raportöör esitab mõned muudatusettepanekud, mille praktiliselt ainuke eesmärk on täiendada, laiendada, tõhustada või täpsustada komisjoni ettepanekus loetletud konkreetseid õigusi.

Ainsad lisandused juba nimetatud õiguste loetellu puudutavad direktiivis sätestatud õiguste rikkumise korral ettenähtud õiguskaitsevahendeid käsitlevat uut artiklit ning artikli 12 algusse lisatud uut lõiget (vabaduse võtmise korral ettenähtud erikohtlemise õiguse kohta), et määrata kindlaks teatavad miinimumtagatised, muu hulgas õigus vanemliku vastutuse kandja või muu asjakohase täiskasvanu külastusele lapse kinnipidamise korral, mida komisjoni ettepanekus ei käsitleta.

Õiguste laiendamise ettepanekute puhul väärrib esiletõstmist ettepanek laiendada terve direktiivi kohaldamisala, et hõlmata 18–21 aastased isikud juhul, kui kuritegu pandi toime enne 18 aasta vanuseks saamist.

Muud laiendamise või tõhustamise ettepanekud puudutavad individuaalseid õigusi. Raportööri arvates peaksid erandid olema lubatud lapse huvides üksnes juhtumipõhiste hindamiste alusel, mitte mis tahes teiste aspektide alusel, mis oleksid lõppkokkuvõttes veelgi ebaselgemad (või, vastupidi, liiga kitsalt sõnastatud) ning millel oleks vähe seost probleemidega, mida tagatistega lahendada soovitakse.

Komisjoni esildatud sätete täpsustamiseks tehtud muudatused hõlmavad artikli 5 kohta tehtud muudatusettepanekut, milles täpsustatakse, kuidas tuleks vanemliku vastutuse kandja puudumisel kindlaks määrata muu asjakohane täiskasvanu, ning artikli 7 kohta tehtud muudatusettepanek, milles pannakse täpsemalt paika individuaalse hindamise eesmärgid.

Sellega seoses ja ka üldiselt pööratakse tähelepanu asjaolule, et alaealisusest tulenevate eritagatiste sätestamine ning kahtlustatavate või süüdistatavate haavatavus ei moonutaks kriminaalmenetluse eesmärki ja ülesehitust, st õigusasutuste ülesannet teha objektiivselt ja erapooletult kindlaks, kas konkreetne isik on vastutav asjaomase kuriteo toimepanemise eest.